

KIM BERÄTTAR

...om när det blev orättvist och dumt.
Och när det blev bra igen.

Vi som gjort boken

Bilder

Alaya Vindelman och Sofia Lindholm

Text

Sara Duarte

Anna Sonnsjö Andersson

Juridisk koll

Nina Arvidsson

Anna Sonnsjö Andersson

Tack!

Till barnen vi träffat i Malmö och Trelleborg för att ni delat tankar och erfarenheter som fått påverka boken.

Tack! Till Gunilla Gustafsson, Anna Stendin, Selma Gušić, Lisa Lyckborn och Elize Asadi för referensläsning och värdefull feedback.

Malmö mot Diskriminering

Projektet DiBU - Diskriminering mot Barn och Unga drivs av föreningen Malmö mot Diskriminering, MmD från maj 2016 - april 2019 med finansiering från Arvsfonden.

info@malmomotdiskriminering.se

www.malmomotdiskriminering.se

ISBN 978-91-984966-1-1

Hej!

Den här boken är till dig. Jag som skriver heter Dibü.

I boken kommer du att lära känna Kim som bor i Sveby, hans familj och vänner. Kim är en rätt glad kille, men ibland råkar han och hans vänner ut för orättvisor. Då kan Kim få ont i magen eller bli arg.

Att vara snäll mot en person och taskig mot en annan är en orättvisa. En sådan orättvisa kan också kallas **diskriminering**.

Jag blir precis som Kim arg och ledsen när någon är orättvis. Jag vill fixa så det blir bra igen. Men ibland vet jag inte hur jag ska göra.

Den här boken handlar om det.
Den handlar om att det är viktigt att berätta.

Du ska aldrig behöva vara ensam när du är ledsen.
När Kim berättar saker som har hänt för en vuxen som han litar på blir det oftast bättre.

Kanske kan vi tillsammans hitta fler sätt att prata om orättvisor?
Titta i boken för att se hur jag menar.

Vi ses igen om några sidor!

Det här är Kim

Kim är 8 år och bor i Sveby.

Kim är en kille som tycker om saker som glittrar och glänser. Som lila paljetter. Lysande gröna kulor. Och godispapper i guld. Det är kul att pyssla med sånt.

Något annat Kim tycker om är att gå i skolan och lära sig nya saker. Och att leka med bästisen Bilan. Bilan är världens roligaste.

I Kims skola finns Bilan och klasskompisarna Moa och Robin. Där finns också två lärare, en kurator, en elevassistent och en rastvärd. Och alla andra klasskompisar förstås.

Hemma hos Kim finns Pappa. I huset bredvid finns Miriam som jobbar i tygaffären.

Ont i magen

Kim vill inte gå till skolan. Kim bara vägrar. "Jag har så ont i magen" säger Kim till Pappa.

Pappa frågar Kim, "Varför har du ont i magen?"
Kim vill först inte säga. Pappa väntar.

"Det är ett sånt där ont som känns som is", säger Kim. Pappa sitter tyst och lyssnar med stora öron.

"Alla är inte snälla. Moa retar mig. Och ingen säger något. Eller jo... Bilan. Men igår var inte Bilan där".

Kim blir tyst. Pappa lägger sin hand på Kims rygg. Kim tar ett djupt andetag.

"Det var på rasten. Nästan alla i klassen tittade på..."; Kim pratar med låg röst.

Nu känns det som att han är där igen, när Moa pekar på hans tröja och ropar "Så löjligt med rosa och guld!" Han hör dom andra barnen skratta. Han försöker trycka tillbaka tårarna. Det blir som en stor klump i halsen. Klockan ringer och han sätter sig helt tyst längst bak i klassrummet. Det känns ensamt.

När Kim har berättat för pappa känns det bättre. Pappa säger att han ska ringa läraren ikväll och prata om det som har hänt.

Jag blir ledsen att Kim blivit retad. Jag undrar varför? Kanske Moa också ville ha en rosa och guldig tröja? Jag undrar om Moa också är ledsen nu.

Det är bra att Kims pappa ska ringa läraren. Skolan får inte låta barn reta andra barn.

HAR DU BLIVIT RETAD I SKOLAN?

- ♦ Berätta för en lärare eller en annan som jobbar på skolan.
- ♦ Berätta för en förälder, eller någon annan vuxen som du litar på. Det kan kännas skönt att få berätta.
- ♦ Om den vuxna inte vet vad den ska göra - visa den här boken!

Klura

- ♦ Varför tror du att Moa retar Kim?
- ♦ Om Kim gick i din klass och blev retad, hade du vågat säga ifrån?

Jag får visst vara en virvelvind!

Bilan har nästan alltid spring i benen. Och i huvudet.
Det blixtrar om henne! Glada, orangea blixtrar.

Ibland rör Bilan sig så snabbt att Kim tycker han ser fartränder i regnbågens alla färger i luften. Läraren säger att Bilan är som en virvelvind.

Idag när Kim kommer till skolan är Bilan arg och ledsen.
Det slår mörka blixtrar om henne nu.

Läraren har precis skällt på Bilan.

”Du MÅSTE sitta still på din stol annars åker du ut ur klassrummet!” hade läraren skrikit.

”Taskigt”, tycker Kim. Bilan kan ju inte sitta still, hon är en blixtrande virvelvind!
På rasten frågar Kim om Bilan vill gå till kuratorn och prata. Det vill hon.
Dom går dit tillsammans.

Kuratorn är en vuxen som finns på skolan för att prata med barnen när något jobbigt har hänt.

Bilan berättar för kuratorn. Kuratorn lyssnar.

“Varför är inte din elevassistent här idag och hjälper till?” undrar kuratorn sen, när Bilan har berättat klart.
Det undrar Bilan och Kim också.

“Jag ska prata med läraren och fråga hur det kunde bli såhär”, säger kuratorn.
“Läraren ska veta om att du ska få hjälp av en elevassistent”.

Bilan har något som heter ADHD. ADHD kan kännas på olika sätt för olika barn. Bilan själv tycker att det är som att ha raketer i benen. Det är svårt att sitta still. Hon tycker också att hon hinner tänka tusen tankar innan andra ens har hunnit tänka två. Men när Bilan tycker att något är tråkigt så kan det vara jättesvårt att försöka lägga alla tankar bara på det.

I skolan vill läraren ofta att barnen ska göra sådant som är svårt för Bilan, som att sitta still med en tråkig uppgift. Det kan kännas orättvist. Men då har Bilan sin elevassistent som hjälper henne.

En elevassistent är en vuxen som ger extra stöd till elever som behöver det. Elevassistenten brukar sitta bredvid eleven för att kunna stötta när det behövs.

Skolan ska vara till för alla. Därför är det inte bra att läraren skäller på Bilan när hennes elevassistent är sjuk. Istället kan läraren hitta på något som Bilan också kan vara med på.

HAR DET HÄNT DIG NÅGOT SOM LIKNAR DET SOM HÄNDE BILAN?

- Berätta för en kurator, en skolsköterska eller en annan på skolan som du litar på.
Har du en klasskamrat som kan följa med, så som Kim gjorde när Bilan skulle berätta? Då kan det kännas lättare.
- Berätta för en förälder, eller någon annan vuxen som du känner.
- Fungerar du på ett sånt sätt som gör att du behöver extra hjälp i skolan? Då är det din rättighet att få stöd och hjälp för det!

Klura

- Varför tror du läraren skrek på Bilan?
- Varför tror du Bilan blev arg och ledsen?
- Hur skulle du göra om du var Bilans kompis?

Inga barn i butiken!

Precis bredvid Kims hus har Miriam en butik för tyger. På en skylt ovanför dörren står det TYGER i stora bokstäver.

Ibland passar Kim på att gå in i Miriams butik.

Kim älskar att gå runt en stund för att titta på dom fina, glittrande tygerna. Det händer att Kim känner lite på dom. Klappar med handen på det lena tyget. Petar lite lätt på en paljett.

En dag när Kim kommer fram till TYGER har Miriam satt upp en skylt.

Kim läser långsamt orden. Det står: "Inga barn i butiken!"

"Men jag är ju ett barn", tänker Kim.

"Jag vill ju bara titta på tygerna. Varför får inte jag komma in?" undrar han.

Först blir Kim ledsen. Efter en stund blir Kim faktiskt lite arg. Han tycker att det är orättvist.

* TYGER *

Carroll

Kim är ett barn och det kan inte Kim ändra på.

Miriam's regel straffar Kim, men han har ju inte gjort något. Därför känns det orättvist.

Kanske har andra barn stökat till i butiken och gjort Miriam ledsen. Men varför ska alla barn förbjudas för det?

VISSTE DU?

Alla som är under 18 år är barn. Det står i lagen.

Ibland finns en klok tanke bakom regler som säger att barn inte får göra vissa saker. Som att barn inte får köra bil. Det skulle vara farligt.

Men ibland finns det ingen klok tanke bakom. Då känns det som att vuxna inte förstår barn utan tror att barn är i vägen. Då kan det också kännas som att vuxna vill bestämma över barn bara för att dom kan. Så ska det inte få vara.

HAR NÅGON SAGT ATT DU INTE FÅR VARA I EN BUTIK ELLER AFFÄR FÖR ATT DU ÄR ETT BARN?

- Berätta för den som har butiken att det är orättvist att stänga ute alla som är barn bara för att dom är barn.
- Visa den här boken för en vuxen som du litar på. Det finns en lista i slutet av boken med viktiga telefonnummer som kan hjälpa.

Klura

- Varför vill inte Miriam att några barn ska få vara i affären?
- Kan du komma på något som barn inte får göra som du tycker är fel?

Kasta som en tjej!

Idag har Kims klass idrott. Läraren delar upp klassen i två lag och berättar att dom ska spela handboll.

Kim kommer i samma lag som Moa. Bilan kommer i det andra laget. Kim blir lite orolig i magen. Nu är han själv, utan bästisen Bilan.

Men när matchen är igång känns det bra. Kim är varm i kläderna och inne i spelet. Nu har Moa bollen. Och Kim, han råkar stå helt nära målet. Deras blickar möts.

Tiden går plötsligt långsamt, Kim ser hur Moa tar sats och passar bollen. Det är ett långt och jämt kast och Kim fångar den. Sen vänder han sig mot målet, vevar med armen och ger allt han har.

NEJ! Han missar. Bollen studsar hårt mot stolpen. Kim känner sig ändå stolt att ha varit med i ett sånt bra upplägg. Nu känns det inte oroligt i magen längre.

Precis då ropar klasskamraten Robin "Haha! Kim kastar ju som en tjej!" Robins röst är hård.

Den sköna känslan Kim hade blåser bort. Men då hörs en bestämd röst "Vadå? Tjejer kastar bra och det gör Kim med!" det är Moa som ropar till Robin. Hon ler snabbt mot Kim och nu känns det bra igen.

Då säger läraren "Sluta bråka nu Moa! Så! Vi fortsätter spelet allihop"

Efter lektionen säger Kim, Moa och Bilan till läraren att det kändes fel att läraren bara sa till Moa när det var Robin som börjat.

Dom berättar att när dom spelar fotboll på rasterna så ropar en del barn taskiga saker om tjejer hela tiden. Som att det skulle vara dåligt att vara tjej. Det känns inte bra.

Lärarens ögon blir stora "Jag trodde inte att det var så på den här skolan."

"Förlåt att jag sa till dig att sluta bråka Moa. Jag förstod inte hur det var. Jag ska prata med Robin. Och så ska jag prata med er klasslärare. För det här ska inte få fortsätta. Det är fint att ni står upp för varandra!" säger hon med en varm blick.

Moa, Kim och Bilan ler mot varandra.

Det kan vara svårt att veta vad du ska göra när den som har ansvar inte har förstått vad som har hänt. Men ibland är det faktiskt så att läraren bara inte har hängt med.

Andra gånger känns det som att den vuxna inte vill förstå hur allvarligt det är.

HAR DET HÄNT DIG ATT EN VUXEN INTE LYSSNAR NÄR DU BERÄTTAR OM NÅGOT SOM VARIT JOBBIGT?

- Berätta för en annan vuxen på skolan! Till exempel en annan lärare som du litar på. Om du har en kompis som kan följa med dig, gör det gärna tillsammans.
- Berätta för en förälder eller någon annan vuxen du litar på.

Klura

- Varför tänker en del att det är bättre att kasta "som en kille"?
- Är det verkligen så?
- Hade du vågat säga till Robin, som Moa gjorde?
- Varför sa inte läraren till Robin?

Frost

”Bilan, vill du vara med?” Moa står ute på skolgården och ropar. Kim står bredvid. Han har ett stort leende på läpparna och pekar mot luften.

”Kolla! Som i Frost!”

Bilan springer ut och tittar upp mot himlen. Stora blöta snöflingor faller sakta. När dom landar på asfalten smälter dom.

Alla tre slängs in i leken. Med en gång är dom i ett gnistrande frostlandskap. Stora istappar hänger från skolans tak som nu är ett slott och långt bort finns höga berg. Och se - allting dom snuddar vid blir is!

”Fast vem är vem?” frågar Kim och ropar sen ”Jag är Anna! Elsas modiga lillasyster!”

”JAG är Elsa!!!” jublar Bilan och Moa på samma gång. Sen blir dom tysta och tittar på varann.

”Ska vi göra elle-belle-bi?” frågar Kim, ”den som blir fri får vara Elsa...” Men Moa vill inte göra elle-belle-bi. Hon vill vara Elsa med isblå klänning.

”Jag har blont hår. Bara jag kan vara Elsa! Du kan inte vara henne!” Moa tittar på Bilan.

”Det kan jag visst!” svarar Bilan. Det är JAG som har superkrafter och JAG kan förvandla saker till is!” hon pekar med sitt finger som om det var ett

trollspö - rakt mot Moa.

Moa hoppar åt sidan "Nä det kan du inte! Du kan aldrig vara Elsa för du är brun!" skriker Moa.

Nu slår det arga blixtar om Bilan. Hon springer in i skolan som inte alls är ett slott längre. Med ens smälter all snö och is och höga berg bort.

"Vad hände med leken där allt var möjligt?" undrar Kim. Han vet inte vad han ska göra.

Rastvärden Sam kommer fram till Moa och Kim och frågar vad som hänt. Kim och Moa berättar. Moa börjar gråta. "Jag ville inte vara dum men jag vill ju vara Elsa!"

Sam frågar om inte Moa vill gå in och leta reda på Bilan och säga förlåt. Det vill hon. Dom går in tillsammans.

Efter en stund kommer Bilan och Moa ut hand i hand.

Från och med nu har Frost två Elsa.

Det är bra att berätta för en vuxen i skolan, när något gått snett och det behövs lite hjälp. Alla gör saker som är taskiga ibland. Det kanske inte är med mening att göra någon ledsen. Det blir bara fel ibland.

HAR DU BLIVIT OVÄN MED EN KOMPIS FÖR ATT DU HAR SAGT NÅGOT TASKIGT?

- ♦ Fråga gärna en vuxen om lite hjälp. Som Kim gjorde när han frågade Sam.
- ♦ Det kan vara svårt att säga förlåt, men efteråt brukar det kännas mycket bättre.

Klura

- ♦ Varför har ofta prinsar och prinsessor i filmer rosa-beige hud och ljus hår?
- ♦ Varför tror du Bilan blev arg på Moa?
- ♦ Varför tror du Moa blev ledsen?
- ♦ Om inte rastvärden hade kommit, vad tror du hade hänt då?

Diskriminering

Diskriminering betyder att behandla en person dåligt och en annan person bra. Det är ett annat ord för att vara orättvis.

Kim blev retad för sin rosa och guldiga tröja. Det var synd för han hade på sig sin älsklingströja.

Killar kan tycka lika mycket om rosa och guld som andra barn.

Om du är tjej eller kille eller om du varken är tjej eller kille, ska inte spela någon roll. Det är fint att kunna ha på sig något som en tycker om.

När läraren sa till Bilan att hon inte fick vara kvar i klassrummet om hon inte kunde sitta still, kände sig Bilan orättvist behandlad.

Läraren kunde ha gett Bilan en annan sorts uppgift istället. Det är svårt för Bilan att sitta still ibland eftersom hon har ADHD.

Det finns regler om att skolan måste hjälpa barn som behöver det. Till exempel om ett barn behöver mer tid än andra barn för att kunna läsa och skriva. Ibland kallas det dyslexi. Då ska barnet få hjälp med det och få mer tid på sig.

Eller om ett barn använder rullstol. Då ska det finnas ramp över trappor eller trösklar så att det går att komma in i skolans olika rum.

När Miriam skrev att inga barn fick komma in i tygaffären kändes det orättvist.

Det kändes som att Miriam sa att alla barn är dåliga, tyckte Kim.

Det är inte okej att stänga ute ett barn från en affär bara för barnets ålder. Bara om det finns en klok tanke bakom kan det vara okej.

När Robin ropade att Kim kastar som en tjej för att han missade målet så tyckte Moa, Kim och Bilan att det var taskigt.

Läraren sa inte till Robin när det hände, utan ropade istället till Moa att sluta bråka. Men när dom berättade för läraren hur det var så sa läraren förlåt.

Lärare ska alltid lyssna. När en lärare får höra att barn blir retade eller att det hänt något tråkigt i skolan måste läraren göra något.

När Moa sa att Bilan inte kan vara Elsa i Frost för att Bilan har brun hud, blev Bilan ledsen.

Rastvärden såg det och hjälpte Moa säga förlåt.
Det var bra.

Barn kan vara vilken person dom vill oavsett om dom har rosa-beige eller brun hud.

Inget barn ska bli dåligt behandlad för sin hudfärg.

Skolan ska jobba med att se till att barn inte blir orättvist behandlade på grund av sin hudfärg. Till exempel kan lärare läsa böcker och visa filmer som har prinsar och prinsessor som är både bruna och rosa-beiga.

Det finns en lag som säger att diskriminering är fel.

I den lagen står det också att lärarna, rektorn och alla vuxna som jobbar på skolan måste se till att få bort orättvisor från skolan.

Alla barn är olika. Skolan ska anpassa sig efter alla barns olika sätt att fungera.

Vuxna på skolan måste också lyssna på elevers tankar och idéer om hur dom tycker skolan ska jobba för att alla barn ska behandlas lika bra.

Skolan ska vara en plats där alla barn kan lära sig och må bra.

Berätta!

Det är alltid bäst att berätta om du har lite ont i magen av något som hänt. Eller om något inte känns rätt.

Berätta för en vuxen som du litar på. Berätta för en förälder. En granne eller en lärare. Ett äldre syskon. En släkting. En kompis. Det kan kännas skönt att få berätta.

Berätta om något blivit dumt, fast det kanske inte var meningen. Berätta om någon varit taskig mot dig.

När du har berättat kan du få hjälp.

Om dom vuxna inte vet vad dom ska göra - visa den här boken!

Malmö mot Diskriminering finns här och vi kan hjälpa dig.

Det kostar inget.

Om du inte bor i Skåne kan vi berätta var du kan ringa.

HEJ DÅ!

dibu

Viktiga telefonnummer

HÖGST UPP I LANDET

- Rättighetscentrum Norrbotten, 0920-25 99 85, rattighetscentrum.norbotten@sensus.se
- Rättighetscentrum Västerbotten, 090-14 27 68, rattighetscentrum.vasterbotten@sensus.se

MITTEN AV LANDET

- Rättighetscentrum Dalarna, 0704-97 78 04, rattighetscentrum.dalarna@sensus.se
- Diskrimineringsbyrån Gävleborg, 0705-78 31 27, gavleborg@diskriminering.org
- Brottsförebyggande Centrum i Värmland, 0707-88 59 31, diskriminering@bfciv.se

LÄNGST NED I LANDET

- Antidiskrimineringsbyrån Uppsala, 018-66 19 60, adu@sensus.se
- Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Norr, 072-083 54 24, kontakt@antidiskrimineringstockholm.se
- ADB Stockholm Syd, 08-531 911 10, syd@adb-stockholm.org
- Diskrimineringsbyrån Humanitas (Sörmland och Västmanland), 016-13 23 25, info@humanitas.se
- Örebro Rättighetscenter mot diskriminering, 019-18 40 18, info@rattighetscenter.se
- Byrån mot diskriminering i Östergötland (Norrköping och Linköping), 011-10 71 31, info@diskriminering.se
- Antidiskrimineringsbyrån i Trollhättan, 0520-834 53, integrationsforum@telia.com
- Göteborg rättighetscenter, 073-856 44 00, radgivning@gbgrc.se
- Antidiskrimineringsbyrån Sydost (Kalmar), 073-314 33 26, info@adbsydost.se
- Antidiskrimineringsbyrån Norra Skåne, 042-28 48 45, info@adbnorraskane.se
- Malmö mot Diskriminering, 040-636 51 40, info@malmomotdiskriminering.se

Hej då!

MD
Malmö mot Diskriminering

